



NOVICE

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

LETO II. STEV. 23
Izdaja okrajni odbor SZDL
Kočevje
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik Jože Košir
List izhaja vsako soboto
Cena 10 din

V KOČEVJU, DNE 1. JUNIJA 1957

SEMINAR ZA ČLANE DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Probleme podjetja je treba poznati

V Ortnoku je bil 27., 28. in 29. maja seminar, katerega so se udeležili delegati za kongres delavskih svetov, ki bo 25. junija v Beogradu ter predstavniki DS in UO iz desetih podjetij našega okraja.

Na seminarju so izmenjali med seboj misli in izkušnje v delavskem upravljanju. V dopoldanskih urah so udeleženci poslušali predavanja. Ta so obsegala med drugim naslednje teme: Družbeni plan za leto 1957, finančno poslovanje in vloga trgovine v podjetju, bančno poslovanje, naša nova gospodarska politika in pogoji za dvig standarda, splošna vloga delavskega upravljanja v pogojih socializma, razvoj DS pri nas in v svetu, vloga zbornic in združenj itd. Predavanja so bila poljudna in razumljiva. V popoldanskih urah se je razvila živahna razprava o vseh vprašanih delavskih upravljanja.

O prenosnih pravilih v podjetju se je razprava dolgo vrtela. Pokazalo se je, da so v nekaterih podjetjih sestavljali te pravilnike

preveč lagodno, kar se jim je pozneje maščevalo. Pravilno je bilo rečeno, da sta premijski pravilnik in tarifni pravilnik srce podjetja. Sposoben strokovni kader je osnova za procvit podjetja. Zato je prav, da so dobri strokovnjaki v podjetju primerno plačani. To velja tudi za komercialiste v podjetju. Če je komercialist dober, podjetje ni v strahu, da svojih izdelkov ne bi vnovčilo. Komercialna in tehnična služba sta stebra trgovske in gospodarske politike v podjetju. Ravno tukaj pa naša podjetja večkrat šepajo, kar se odraža tudi v finančnih rezultatih.

Člani delovnega kolektiva, predvsem pa člani delavskega upravljanja, morajo biti seznanjeni vsaj z osnovnimi predpisi, kajti le tako bodo lahko kos svoji odgovornosti. Med osnovne stvari, ki bi morale biti članom DS razumljive, spadata uredba o plačah in uredba o delitvi dobička. Člani delavskega upravljanja naj bi imeli tudi nekaj nadzor nad finančnim poslovanjem v podjetju. Zato je prav, da poslovanje v podjetju od časa do časa pregledajo revizijski organi. Mnogokje se revizije boje. Revizija ni strašilo, temveč podjetju samo v korist. Revizija da med drugim tudi dobre napotke za uspešno poslovanje.

Bančni sistem je v nekaterih oziroma še togi in bil tudi predmet daljše razprave. Sicer se je bančni sistem dobro izboljšal. Težave imajo podjetja s kupci, ki so neredni plačniki. Delavci ustvarjajo proizvode, blago je prodano, računi za prodano blago pa niso pravočasno poravnani. To lahko povzroči, da dobijo člani kolektiva 80 odst. plače, kar je lahko povod za negotovanje in nejevoljo. Vse to pa je po-

vezano s komercialno službo. Če je ta dobra, bo takih primerov malo. Na tem seminarju so predlagali, naj bi bilo v bodoče še več takih seminarjev, posvetovanj in podobnega. Seminarji oz. posvetovanja naj bi bila v vseh večjih podjetjih, za manjša podjetja pa naj bi bila v središčih občin. Da bi delo ne trpelo, bi uredili tako, da bi bilo to izobraževanje članov DS v večernih urah. Ko bodo člani delavskega upravljanja res »doma« v svojem delu, bo tudi njihova vloga v podjetju veliko večja, kar bo kolektivu samo v korist.

Karel Oražem

OBČNI ZBOR GLAVNE ZADRUŽNE ZVEZE LRS

27. maja je bil v Ljubljani občni zbor Glavne združne zveze Slovenije, na katerem je bil tudi Edvard Kardelj. Glavni referat o nalogah kmetijskega združenstva je imel predsednik Zveze, Jože Ingo. V razpravi je sodeloval tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta (tov. Edvard Kardelj). Dalj časa se je pomudil ob nekaterih splošnih vprašanjih o naši kmetijski združni politiki in nalogah, ki jih morajo rešiti naši združni, politični in družbeni činitelji na vasi. Tov. Kardelj je govoril tudi o tem, da bi vlagali več družbenih sredstev v kmetijstvo.

IZKOP PREMOMA

V prvih štirih mesecih so slovenski rudarji nakopali 1.415.000 ton premoga. To je za 200.000 ton več kot lansko leto v istem času.

SE EN OBJEKT SOCIALISTIČNEGA GOSPODARSTVA

Predsednik Tito v Makedoniji

V Mavrovem je bilo pred kratkim veliko slavlje — začel je obratovati prvi agregat vrtoške hidrocentrale. Agregat je pognal predsednik Tito, ki je za ta veliki dogodek prispel v Mavrovo. Ko je stekla velika turbina, je začel prvi agregat te ogromne elektrarne dati mladi makedonski industriji prve kilovate električne energije. Desettisočje graditeljev mavrovskih elektrarn in prebivalci okolice krajev so viharno pozdravljali predsednika Tita, ki je imel nato daljši govor, v katerem je med drugim dejal:

»Ko govorimo o tem, kaj je Makedonija dosegla v tem povojnem obdobju, moramo vedno primerjati to s tistimi, kar so dosegli drugi kraji naše dežele. Narodi Jugoslavije so izgrajevali svojo deželo v tem obdobju z rano ob rami, eden poleg drugega, in to je po mojem mnenju eden glavnih in najvažnejših činiteljev; bratstvo in enotnost sta omogočila, da smo lahko premagali tolikšne težave. Menim, da

bi imel ta činitelj, enotnost in bratstvo naših narodov, tudi v prihodnje in zmerom glavno vlogo v izgradnji naše dežele...

...Jugoslavija je razmeroma majhna dežela, saj ima približno le 18 milijonov prebivalcev. Toda v resnici je velika po svoji morali, po svojem ugledu, ki si ga je pridobila v svetu. Kar spominja se, koliko dežel na svetu je pred vojno poznalo Jugoslavijo. Nas so imenovali Jugoslovaki, Čehoslovaki in podobno. Nikakor niso mogli zadeti besede Jugoslovan. Zato v tem oziru ni več zmede. Zdaž poznajo narode Jugoslavije daleč po svetu...

Tov. Tito je nadalje govoril o sodelovanju Jugoslavije z zahodnimi in vzhodnimi državami. Dejal je: »Mi nečemo imeti sovražnih odnosov z zahodom, pa tudi z vzhodom se nečemo pripraviti. Na zahodu nam ne smejo zameriti, da hočemo imeti tudi z vzhodom dobre stike, ker nas tam veže isti cilj — izgradnja socializma. Kadar pa gre za izgradnjo socializma, bi bilo nes pametno, če bi dokazovali Sovjetski zvezi ali drugim vzhodnim deželam, da ne bodo gradile socializma. Nasprotno, mi vidimo, da iščejo v tem cilju pota in da se bore, da bi našli boljše ureditve. Sicer pa je to njihova, ne pa naša stvar, katero pot bodo ubrali...»

Ljubljanski in kočevski okrajni komite Zveze komunistov sta se združila

24. maja je bila v Ljubljani skupna seja ljubljanskega in kočevskega okrajnega komiteja Zveze komunistov. Skupno sejo je vodil član Izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Slovenije Ivan Maček-Matiša. V uvodu je omenil, da so vprašanja združitve obeh okrajev že tako razjasnjena, da se lahko prične s takojšnjo združitvijo. Po krajši razpravi so sklenili, da do nove okrajne konference Zveze komunistov, ki bo izvolila novo vodstvo, sestavljajo novi komite člani obeh sedanjih komitejev.

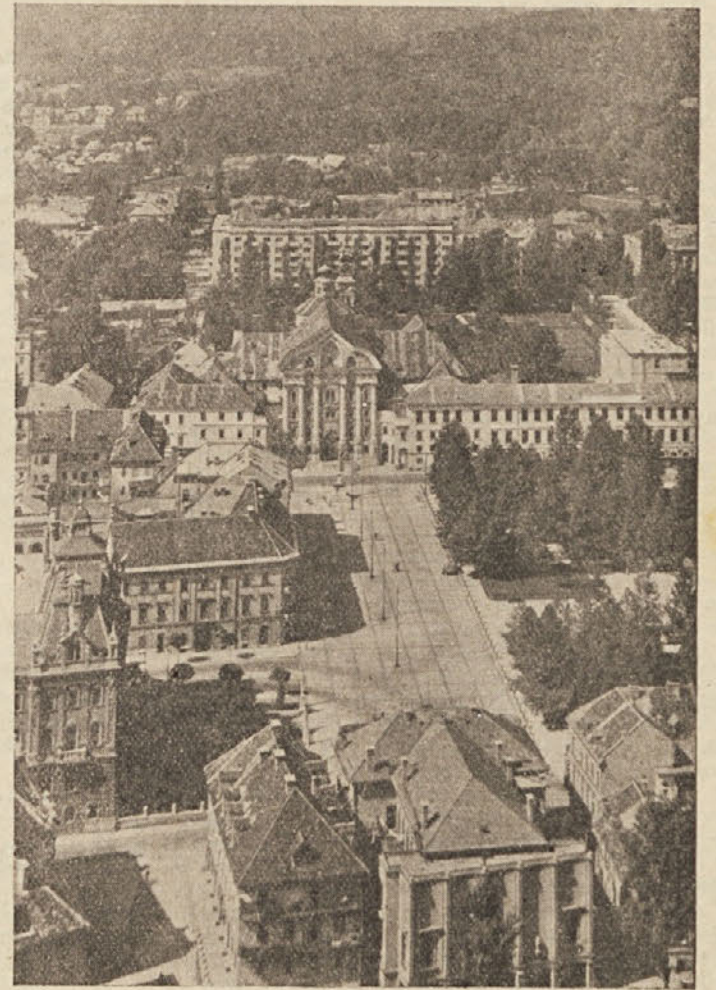
Takoj so izvolili tudi nov sekretar, ki ga sestavljajo Janez Vipotnik, Humbert Gačnik, dr. Marjan Dermastja, dr. France Hočvar, Lojze Očepek, Andrej Petelin, Peter Zorko, Janez Nedog, Jože Klarič, Ludvik Golob, Jože Košir.

DOBRA LETINA

Nekateri časopisi poročajo, da kljub vsem vremenskim neprilikam pričakujejo v Vojskovi dobro letino. Pišejo, da mraz in slana nista povzročila večje škode in da je zadnje deževje precej pripomoglo k dobri rasti. Pričakujejo zlasti obilno pridelavo povrtnine in sadja in to okrog 17.000 vagonov presežkov. Če bo tako, potem se nam ni treba bati, da trg ne bo založen.

NOVA SLIKANICA

Na četrti strani smo pričeli z objavljanjem nove slikanice z naslovom »Zgodba o divjem severu«. Z zanimivo slikanico vas bomo popeljali na divji sever, spoznali boste težko življenje ljudi in živali ob večnem snegu in ledu. Slikanico je priredil B. Mlakar, narisal pa C. Oblak.



Ljubljana

PO SVETU

Diplomatska aktivnost zadnjih dni kaže na to, da si vse države močno prizadevajo, da bi v tej aktivnosti odigrale čim pomembnejšo vlogo. Pri tem prednjači Zahodna Nemčija, ki je v neprijazni in tmoglavi noči zavrnila že več mesecev stara pisma sovjetske vlade in trdi, da je edini pogoj za združitve Nemčije sovjetsko popuščanje pri razoroževanju. Da bi Amerikanci ne začeli zastopati kakih drugih stališč, kakor vse kaže, je Adenauer odšel na »hitro roko« v Združene države, kjer so zadnje čase predstavniki zahodno-nemške republike bili že večkrat pomembni gostje.

Francija še ni uspela poravnati računov z Amerikanci in urediti boljše odnose s tem svojim zaveznikom. Glasovanje v parlamentu je končalo sorazmerno dolgo dobo vladanja socialističnega Molleta.

Alžirska vojna postaja vedno hušja in sega tudi že na francosko ozemlje. Uboji alžirskih podpredsednika skupščine šekala sredi Pariza in sredi ljudi, je močno odjeknil po vsem Parizu.

Naš razgovor

Danes bomo govorili o železničarjih. Železničarski poklic je zelo težak in odgovoren. Poglejmo vlakove, v katerih rokah je stotine življenj — pa kretničarje in druge! Železničarska služba zahteva čednega človeka. Tudi najmanjša napaka v zapletenem železniškem mehanizmu lahko pripelje do katastrofe. Tov. Tone Poljanc iz Zlebiča je v železničarski službi že nad 30 let. Je obhodnik proge med železniškimi postajami Lipovec-Ribnica-Ortnok. Ta služba ni prijetna, posebno je težavna v zimskem času ter v jeseni in spomladu. Obhodnikova dolžnost je, da je na njegovem odseku proga v redu in varna za promet. Najbolj je tov. Poljanc potožil zaradi slabih pragoz, ki so na večini mestih že popolnoma izrabljeni. Zaradi slabih železniških pragoz se lahko pripeti, da se železniški tir pod veliko težo vagonov razširi in nesreča je tu.

V razgovoru smo se dotaknili tudi postajnega posloppja v Zlebiču. Ta baraka res ne zasluži tega imena in bi bil že skrajni čas, da tu di Zlebič, ki ima široko zaledje, pride do spodobne železniške postaje.

Tov. Poljanc nam je tudi povedal, da znaša njegova mesečna plača 9900 din mesečno. Poleg tega dbe železničarji vsaki dve leti eno leto in eno zimsko obleko. Kljub temu, da je delo v železničarski službi razmeroma težko in odgovorno, ima rad železničarski poklic. Želi samo to, da bi pred upokojitvijo še videl urejeno železniško progo na svojem odseku in novo postajno poslopje v Zlebiču.



Tone Poljanc

Sedaj je tudi Tunizija zaradi odločbe francoske pomoči zagrozila, da bo izstopila iz francoske carinske unije. To bi predstavljalo za francoske gospodarske kroge nov udarec.

V Rimu so začeli Angleži pogajanja s predstavniki Egipta, da bi uredili medsebojne odnose in vzpostavili diplomatske stike, ki so bili po napadu na Egipt ukinjeni. Angleži so začeli zastopati kakih drugih stališč, kakor vse kaže, je Adenauer odšel na »hitro roko« v Združene države, kjer so zadnje čase predstavniki zahodno-nemške republike bili že večkrat pomembni gostje.

Angleško prestolnico je obiskal nemški obrambni minister, ki se je z angleškimi vojaškimi in političnimi veljaki razgovarjal o položaju angleških čet na nemškem ozemlju in vztrajal na tem, da vsaj 50.000 angleških vojakov ostane na nemškem ozemlju, ker je nemška vojska še premalo organizirana, da bi mogla jamčiti za varnost Zahodno-nemške republike. S tem bi imeli Nemci manjše stroške, Anglija pa želi ravno zaradi zmanjšanja izdatkov za vojsko del svojih čet iz Nemčije vrniti domov.

Na Poljskem je zasedal IX. plenarni Zdržene delavske partije Poljske, ki je razpravljala o položaju, ki je nastal po oktobrskih dogodkih in o delu partijskih organov ter odločil, da je treba začeti pot nadaljevanja in izpolnitve obljube, dane v oktobrskih dneh.

Iz Poljske gre na obisk v Vatikan poljski kardinal Višinski, ki se je v oktobrskih dneh postavil na stran Gomulke, popularnega poljskega političnega vodje ter celo ob volitvah pozval katolike, da glasujejo za Združeno delavsko partijo Poljske. To je v Vatikanu izzvalo hude in pikre komentarje, čeprav nočejo direktno napasti tega kardinala zaradi njegovega velikega ugleda na Poljskem.

Jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki se je štirinajst dni mudila pod vodstvom Blaže Jovanoviča na Romunskem, se je tedni vrnila polna lepih vtisov domov. Člani delegacije poročajo, da so jih v Romuniji povsod, kamor so prišli, zelo lepo sprejeli.

Predsednik francoske republike je odložil svoj odhod v ZDA, ker po ustavi ne sme zapustiti dežele, če je ta brez vlade. Kot pa vse kaže, Francija ne bo dobila kmalu vlade. Pogajanja trajajo sedaj že pet dni in ni nobenega izgleda, da bi se stranke, ki naj bi sestavile vlado, kaj spoznale.

Naš komentar

Socialne najemnine

Ni mesta ali celo vasi v naši državi, kjer ne bi občutno primanjkovalo stanovanj. Pred vojno je izgledalo kakor da res ni primanjkovalo stanovanj, toda vedeti moramo, da so bila stanovanja zelo draga in da so bili mnogi brez stanovanj zato, ker niso zmogli visokih najemnin. Danes je to vprašanje povsem drugačno: na desetisoče je prošenj za stanovanja in ni pomislekov glede najemnine — samo stanovanj ni.

Gotovo vsakega delavca in uslužbenca prizadene, kadar govorimo, da je najemнина za stanovanja prenizka. Poglejmo vso stvar do dna. Plače in cene so se od pred vojne dvignile najmanj za desetkrat, najemнина za stanovanja pa se je dvignila le za malenkost, niti enkratno ne. Tako povsem upravičeno lahko trdimo, da imamo socialne najemnine. Obrtniška dela, potreben gradbeni in instalacijski material za stanovanja pa so se podražili tudi za dvajsetkrat in več.

Rezultat vsega tega pa je, da se stanovanja ne vzdržujejo v redu, da nastaja nejevolja pri stanovalcih, kar kvarno vpliva na udobje in kar je najvažnejše, spričo toliko pomanjkanja stanovanj, pa se nam še ta, s katerimi razpolagamo, še enkrat hitreje uničujejo. Dovolj je majhna napaka v vodovodni instalaciji ali na strehi in stanovanje pred očmi propada. Ekonomske najemnine pa bi v večji meri sprostile privatno iniciativo za gradnjo stanovanj.

Brez polne veljave je tudi družbeno upravljanje stanovanj po hišnih svetih, saj nimajo zadostne materialne osnove za uspešno delo. Po izvedeni anketi je v državi samo 10 odst. stanovanjskih svetov, ki lahko vzdržujejo stanovanja v redu, 90 odst. stanovanj pa je vzdrževanih samo delno ali pa sploh ne.

Verjetno se vsi strinjamo s tem, da bi ekonomske najemnine rešile precej teh problemov, če jih že v celoti ne bi uspelo rešiti. Toda zvišati najemnine v sedanjih pogojih ni mogoče, zato se morajo najprej povišati plače ali kako drugače urediti naš plačni sistem. Precej postaja tudi vprašanje neenakih najemnin v posameznih mestih ali občinah. Tako znaša najemmina za kvadratni meter koristne površine v Beogradu 21 dinarjev, v Zagrebu 13 din, v Ljubljani 18,5, v Kočevju pa 15 dinarjev. Standard delavca ali uslužbenca je tako v različnih mestih ob isti plači različno prizadet.

Strokovnjaki za stanovanjska vprašanja so mnenja, da bi se morala najemmina povišati tudi do petkrat, da bi se stanovanja lahko v redu vzdrževala. Vsa stvar se bo rešila verjetno kmalu in enotno za vso državo.

Mc

Zunanje politični komentar

Torej le?

Bilo je pred dvema letoma, ko so zahodne sile predložile v razpravo pododboru Združenih narodov za razorožitev svoj predlog o združitvi Nemčije in paktu varnosti z demilitarizirano cono v Evropi in sicer vzdolž meje združene Nemčije proti vzhodu. Takrat ta predlog sicer ni bil sprejet, je pa po poznejšem dal misel za druge podobne predloge, med ostalimi tudi za predlog o letalski inspekciji nad posameznimi predeli.

Tako je sedaj predložila Sovjetska zveza na zasedanju v Londonu, da bi uvedli letalsko kontrolo in koposko kontrolo največjih luk in železniških ter drugih velikih prometnih vozlišč v delu Sibirije, Aljaske, Kanade in v zahodnem delu Združenih držav Amerike, medtem ko že nekaj časa obstaja predlog, da bi od Severnega pola pa do naših Karavank ustvarili posebno področje, nad katerim bi najprej vršili samo letalsko nadzorstvo o gibanju armad in gradnji eventualne oboroževalne industrije, pozneje pa bi ta del tudi dejansko demilitarizirali. Tako bi bil zajet doberšen del Evrope.

Kakor vse kaže, bodo v Londonu le prišli do nekega sporazuma, čeprav le začetnega in čeprav lahko že danes z gotovostjo trdimo, da bo še veliko težav pri sporazumevanju zaradi podrobnosti, o katerih se je nujno treba še dogovoriti tudi takrat, ko je načeljen sklep že sprejet.

V tem trenutku predlogi ameriške vlade še niso znani. Toda že splošne izjave kažejo, da so v ameriških krogih le zmajali politiki nad vse preveč nezaupljivimi vojniki in da Amerika res želi dati konstruktiven predlog in priti Sovjetski zvezi na pol poti, kot je to obljubil ameriški predsednik v enem svojih zadnjih javnih nastopov.

Vse v odboru sodelujoče dežele so prišle do zaključka, da je v tej mednarodni situaciji treba nekaj ukreniti v zvezi z razorožitvijo in popuščanjem mednarodne napetosti. Amerikanci se sedaj verjetno trudijo, da bi pridobili Adenauerja za svoje načrte in verjetno tudi za to, da bi vključili Nemčijo v cono, ki bo letalsko kontrolirana. Nemci se temu zelo upirajo, toda Dulles in Eisenhower sta govorila o sporazumu glede razorožitve kot o življenjskem interesu ZDA in vsega.

Edino sporazum o razorožitvi lahko vrne svetu, Evropi pa še posebej, tako nujno potreben mir in občutek varnosti. Sedanja oboroževalna tekma je spravila ves svet v položaj, ki je izredno labilen, ker je vedno možno, da ena stran zaostane v tej tekmi in takrat lahko pride do tega, da nasprotna stran skuša izriniti minimalno prednost, ki pa navsezadnje pri atomski in vodikovi oborožitvi sploh ni več prednost.

Prihodnji dnevi v Londonu bodo nedvomno pisali zgodovino sveta v dobrem ali slabem smislu. Iskreno želimo, da bi zmogla razum in hladno presojanje in da bi od začetnih, čeprav drobnih sporazumov, našli pot do glavnega dogovora, ki še vedno ostaja nerealiziran: do sporazuma, da preneha biti orožje sredstvo v mednarodni politiki in mednarodnih odnosih sploh. Perspektiva sedanjih razgovorov bi morala biti ustvaritev in sklenitev splošnega varnostnega sistema, ki bi zajel vse dežele, ne glede na raso in politično ureditev dežele ter vsaki nudil jamstvo za miren in nemoten razvoj.

B. Mikoš

Gospodarstvo Poljanske doline po novi poti

Andrej Tomšič

Ko prebivalci Poljanske doline praznujemo svoj občinski praznik, je prav, da pregledamo svoje uspehe in pomanjkljivosti na vseh področjih dela naše družbene skupnosti, posebno pa še našega gospodarstva. Naš občinski praznik nam je vsako leto dal novih pobud za izvrševanje novih nalog; pregledali smo svoje uspehe in si začrtali nove smernice za naš bodoči razvoj.

Ko je bila leta 1955 občina Predgrad priključena h kočevskemu okraju, je bila in je še vedno ena najbolj pasivnih občin v okraju. Poljanska dolina je izrazito kmečka, brez vsake industrije; najbolj je še razvita obrt, ki pa je vsa v privatnih rokah. Ker smo od tržišča zelo oddaljeni, saj moramo svoje kmetijske proizvode prodajati v Kočevje ali Črnomelj, ki sta oddaljena od nas 30 in več km, nima občina tudi nikake boljše perspektive za bodočnost. Glavna naloga občine in občanov je samo izboljševanje kmetijstva in dobrih pašnih živine. S tem, da bi se naše kmetijstvo specializiralo le na go-

PRED USTANOVNIM OBČNIM ZBOROM PODRUŽNICE IZSELJENISKE MATICE

Podružnice SIM tudi pri občinah

Slovenska izseljeniška matica je društvo, ki že ves čas po osvoboditvi skrbi za stike med našo državo in našimi izseljenci po vsem svetu. Skrbijo za to, da so izseljenci pravilno informirani o življenju in razvoju naše domovine, in sicer bi za izseljeniški tisk, ki pomaga izseljencem, da ne pozabijo materskega jezika in da ohranijo ljubezen do stare domovine. Matica skrbi tudi za izlete in obiske izseljencev v domačih krajih, pomaga izseljencem pri uveljavljanju njihovih pravic socialnega zavarovanja in drugega v njihovih novih domovinah, pa tudi povratnikom v stari domovini itd.

S tem svojim delom vrača SIM vsaj deloma izseljencem častni dolg, ki je nastal med NOB zaradi pomoči, ki so jo izseljenci nesebično zbirali in pošiljali v domovino ter s tem pomagali našemu ljudstvu vzdržati strahote in težave med NOB do končne zmage naprednih sil.

SIM ima po vsej Sloveniji svoje podružnice in podobore, ki imajo predvsem nalogo, skrbeti za povratnike, ki se za stalno vrnejo v domovino (pomagati jim pri urejanju novega življenja v domovini) in skrbeti za izseljenice-dopustnike (izletnike), ki prihajajo v staro domovino samo na obisk. Skrb za dopustnike (izletnike) se izraža v tem, da člani SIM skrbijo, da so izseljenci pravilno informirani o razmerah in dogodkih v domačem kraju, da organizirajo izlete v lepe in znamenite kraje po domovini in razne prireditve za dopustnike ob naših praznikih in spominskih dnevih.

V občini Kočevje živi za stalno približno 50 izseljencev-povratnikov. Poleg njih prihaja vsako leto večje število izseljencev na dopust v našo občino. Zaradi obsežnih in častnih nalog, ki naj jih SIM izpolnjuje v naši občini, je pododbor SIM Kočevje mnenja, da bi bilo prav, ustanoviti na področju občine podružnice SIM.

Člani podružnice SIM so lahko vse fizične in pravne osebe, ki plačajo letno članarino v znesku 60 din za fizične, oziroma 1000 din za pravne osebe.

Vabimo vsa podjetja, ustanove, društva in sindikalne podružnice, da se po svojih zastopnikih udeležijo ustanovnega občnega zbora, kjer bodo lahko dobili izjave za vpis v novo podružnico.

Vabimo vse državljane, na ustanovni občni zbor in da se včlanijo v novo podružnico SIM. Prav posebno pa vabimo na zbor in v članstvo vse izseljenice-povratnike in vse tiste, ki imajo svoje srodniške izven domovine.

Pododbor Slovenske izseljeniške matice Kočevje

Lesno industrijsko podjetje Ribnica predstavlja pomembno industrijo v Ribnici. Podjetje ima dve žagi in več obratov. Najmlajši od teh je galanterijski obrat, ki se je

domači in življenjski. V začetku so šolski odbori reševali večinoma materialno stran šolstva, toda danes že precej razpravljajo o učno-vzgojnih problemih šolske mladine in o poškolskem izobraževanju mladine, ki je končala šolsko obveznost.

Rezultati dosedanjega dela šolskih odborov, obč. ljudskega odbora in sveta za šolstvo so vidni predvsem na obnovljenih šolskih zgradbah in v higijensko urejenih učilnicah, pa tudi pri učnovzgojnem procesu naše šolske mladine. Vsekakor pa je še mnogo problemov, ki jih bo treba v bodoče skupno reševati.

R. M.

Sadovi dela šolskih odborov v predgrajski občini

Na kratko bomo nekaj povedali o dvigu narodnega dohodka v FLRJ, v Sloveniji in v našem okraju od leta 1953 dalje. Leta 1953 je znašal narodni dohodek povprečno na enega prebivalca v Jugoslaviji 60.000 din, v Sloveniji 110.000 din, v okraju Kočevje pa 63.000 din; leta 1954 je znašalo povprečje v FLRJ 67.000 din, v Sloveniji 128.000 din, v našem okraju pa 75.000 din. V letu 1955 je znašalo povprečje v FLRJ 79.000 din, v Sloveniji 144.000 din, v kočevskem okraju pa 84.000 din, v letu 1956 pa je znašalo povprečje v FLRJ 80.000 din, v Sloveniji 146.000 din, v našem okraju pa 86.000 din. Po družbenem načrtu za leto 1957 pa bo izgedal narodni dohodek na enega prebivalca takole: v FLRJ 84.000 din, v Sloveniji 153.000 din, v kočevskem okraju pa 92.000 din. Če vzamemo razmerje narodnega dohodka od leta 1953 do leta 1957, vidimo, da se je dvignil narodni dohodek na enega prebivalca v FLRJ za 40 odst., v Sloveniji 39 odst., v kočevskem okraju pa za 46 odst. To kaže, da so v našem okraju dobro gospodarili.

UPORABA SKLADOV

Kako so kmetijske zadruge koristile razne sklade v preteklem letu? Investicijskih skladov je bilo porabljenih za 61.556.000 din, sklad za pospeševanje kmetijstva za 5.226.000 din, amortizacijski sklad za 15.424.000 din, obratni sklad za 45.493.000 din, kulturno-prosvetni sklad za 816.000 din, sklad za samostojno razpolaganje za 314.000 din in drugih skladov za 12.813.000 din, kar znese skupaj 141.642.000 din.



Jože Klarič

konja 80.30 ha kmetijske površine, na eno govedo 5,64 ha kmetijske površine, na enega prašiča pa odpade 12.53 ha kmetijske površine. Število živine glede na enoto površine je najnižje v kočevskem okraju. Res je, da je zemlja, razen v obkoljskem predelu, peščena, vendar bi jo z raznimi melioracijami lahko izboljšali, predvsem pa ji manjka hlevskega gnoja. Poiz-



Silkovita je Kolpa v Poljanski dolini

Kaj gradimo in kaj je v načrtu za letošnje leto

680 MILIJONOV ZA GRADNJE — 28 HIŠ GRADNJO ZASEBNIKI — ZA MODERNIZACIJO CEST 50 MILIJONOV — GRADNJE PO POSAMEZNIH OBČINAH — NEKVALITETNE GRADNJE — SUŠMARJI-ZIDARJI NAJ SE REGISTRIRAJO

Skupna denarna sredstva, ki bodo letos v kočevskem okraju vložena v razne gradnje, bodo znašala 680.000.000 din. Družba bo investirala 480.000.000 din, privatniki pa 200.000.000 din. Iz tega je razvidno, da se bo letos pri nas veliko gradilo oziroma se že gradi.

Letos se v občini Kočevje v gradnji naslednji gradbeni objekti: mlin, samski blok, vrstne hiše, dva stanovanjska četvorčka, remiza, upravni prostori banke, industrijski tir na Rudniku, stanovanjsko naselje Rudnik, Izolit, 28 stanovanjskih hiš in 15 gospodarskih poslopj pri privatnikih. Sem moramo prišteti še gradnjo logarnice v Stari cerkvi.

Letos je v načrtu tudi nadaljevanje gradnje šole v Dolenji vasi in vodovoda za ribniško in kočevsko kočino, nato modernizacija ceste Dolenja vas—Zlebič, in gradnja tovarne eteričnih olj v Dolenji vasi. Tudi z gradnjo vodovoda Bukovica, 11 enodružinskih hiš in 15 gospodarskih poslopj pri privatnikih v občini Ribnica bodo nadaljevali. V občini Predgrad pa se bo gradila cesta Stari trg—Kostel, štiri enodružinske hiše in pet gospodarskih poslopj pri privatnikih. Prav tako bodo letos nadaljevali z večjimi in manjšimi popravili raznih objektov ter cest v vrednosti 50 milijonov din. V delu pa so v Kočevju projekti za: dograditev stanovanjske hiše pred kinom Kočevje, za upravno in stanovanjsko poslopje Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kočevju, za zborniški dom, za mlekarino in klavnico, za mestne delavnice in za garaže »Avto« podjetja. Odboreni so še projekti za rekonstrukcijo in dopolnitev lesnega in kovinskega obrata v Ribnici. Garnizija v Ribnici pa bo gradila sedem stanovanjskih četvorčkov.

Kvaliteta gradenj se je v zadnjem času precej izboljšala, slabša pa je gradnja privatnikov. Privatniki delajo priložnostno ali pa namenjajo sušmarje oz. ne delajo po vnaprej določenih enotnih cenah, temveč obračunavajo svoje delo po opravljenih urah in porabljenem materialu. V kolikor je kontrola vestna in delavci marljivi, je to dobro, vendar nam izkušnje povedo, da se slej ko prej kontrola izgubi, kvaliteta pa pada. Seveda, ko to ocenjujemo in primerjamo, ne smemo pozabiti tudi čisto spekulativnih namenov investitorja, ki z neregistriranimi zidarji izvršuje vse tisto, za kar ne more dobiti sredstev po redni poti, temveč jih črpa iz osnovne proizvodnje.

D. D.

OBČINSKA POT NA PAKO

Črno na belem smo brali — namreč v Uradnem vestniku kočevskega okraja, da je pot oziroma cesta, ki vodi na Pako (v občini Predgrad) občinska. Cesta je pomekno slaba in bi jo bilo treba v dolžini ca. 400 m popraviti. Na Paki je občinska mizarska delavnica, ki je tudi zainteresirana, da bi bila cesta v dobrem stanju.

K. O

Ponovne vremenske nepravilike

Deževje in mrzlo vreme — obojega je bilo v zadnjih dneh dovolj — bo slabo vplivalo na poljske kulture. V rasti je zaostala koruza, fižol, krompir in žita, predvsem pa trava. V kolikor ni vsega uničil zadnji sneg in pozeba (samo pri sadju je po zadnjih podatkih uničeno približno 90 odst. pridelka), grozi sedaj še nenavadno mrzlo deževje. Pa poglejmo, kakšno vreme se nam obeta v času od 3. do 9. junija. Vremenoslovci napovedujejo, da bo v začetku prihodnjega tedna vreme nekoliko nestalno s pogostimi, kratkotrajnimi krajevnimi padavinami, oziroma nevihtami. V času od 4. do 7. junja se nam obeta ugodno, deloma jasno

Kočevskem, kar se pred vojno kljub večjemu številu živine ni nikoli dogajalo. Kot že rečeno, z melioracijami in gnojenjem travnikov bi se krmna baza močno povečala. Ali ni to ogromna gospodarska škoda za našega kmeta, če mu gnojilna odteka v razne jarke in celo na javne ceste, čeprav bi jo lahko napeljali na travnike? Z majhnimi sredstvi in malo dobre volje bi se dalo marsikaj narediti!

Nekateri ljudje vidijo gospodarsko rešitev Poljanske doline v graditvi industrije in malih obratov. V celi občini obstoja namreč le eno uslužnostno podjetje in sicer mizarska obrtna delavnica »Poljanec« v Paki. Sedaj zaposluje 4 delavce. Drugih podjetij ni. Res je, da bi se z graditvijo novih, predvsem uslužnostnih obratov zaposlilo precej odvisne sile, vendar pa je za to treba finančna sredstva, ki pa jih na področju občine ne moremo ustvariti. Treba bi bilo predvsem ugotoviti in povečati obstoječe podjetje, nabaviti nove stroje, da bi lahko začeli s serijsko proizvodnjo nekaterih proizvodov. Prav tako bo treba začeti z izdelovanjem zidne opeke, ki jo vedno primanjkuje. Verjetno bi se dobil kje kak starejši obrabljen stroj za mešanje materiala, sušilnica in peč pa že stojita. Tudi o tem obratu se že dalj

časa precej govori, letos pa je začetek dela prevzela Kmetijska zadruha Predgrad.

Precej dohodkov bi našim ljudem lahko nudil turizem. Lepote naše doline so znane daleč po svetu. Ne samo reka Kolpa, temveč tudi gornji predel Poljanske doline ima mnogo lepote, ki privabljajo tujce. Ko ugotavljamo to, pa moramo reči še to, da nimamo urejenih vsi. Res je, da se je stanje v zadnjih letih po naših vaseh močno izboljšalo, vendar še zdaleč ne izgledajo tako, da bi privabljale turiste. Če teče po javnih cestah gnojnica, je to za tujca, ki pride k nam, več kot odbijajoče. Tistega človeka, ki to vidi, ne bo več k nam kljub gostoljubnosti našega prebivalstva. Človek, ki pride k nam, pride z namenom, da se odpodije telesno in duševno, zato mu je treba nuditi ne samo zabave, dobre hrane ter pižaje, temveč naj mu ugaja tudi okolica.

Opisal sem samo nekaj problemov, ki se mi zdijo važni in ki jih bo nujno treba rešiti v najkrajšem času, če hočemo, da bo Poljanska dolina nekoč gospodarsko močna. Reševanje problemov pa ni samo stvar občinskega ljudskega odbora, temveč vseh občanov, saj gre predvsem za njihov dobrobit.

Poljanska dolina praznuje

Delovni ljudje občine Predgrad bodo 2. junija slavili svoj občinski praznik. Praznovali ga bodo v spomin na veliki dogodek — na prvi kombinirani partizanski napad na utrjeno fašistično postojanko Stari trg ob Kolpi, ki je bil 1. junija 1942. leta.

Ob občinskem prazniku — 1. juniju, čestitajo vsem občanom in jim želijo še mnogo uspehov na vseh področjih dela:

Občinski ljudski odbor Predgrad

Občinski odbor SZDL

Občinski komite ZK

Občinski odbor ZB

Občinski komite LMS

Občinska gasilska zveza

Program proslav:

V nedeljo 2. junija bo gasilska godba iz Predgrada v zgodnjih jutranjih urah igrala budnico po vseh večjih vaseh predgrajske občine.

Ob 9. uri bo v Predgradu slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora Predgrad in občinskega odbora Zveze horcev.

Ob 10. uri bo mimohod gasilcev in članov množičnih organizacij.

Ob 10.30 bo slavnostno zborovanje pred poslopjem ObLO Predgrad.

Od 11. do 12. ure bo igrala gasilska godba.

Ob 14. uri bo kulturni spored, ki ga priredi šolska mladina.

Ob 15. uri bo filmska predstava »Vsi smo morilci«.

Ob 18. uri bo kulturna prireditev »Otrok iz zadrege«.

Po končanem programu bo ljudsko rajanje.

Na proslavo občinskega praznika so lepo vabljeni vsi bivši partizani in ostali delovni ljudje.

Odločala je taktika

DOMŽALE : RUDAR 3:2 (2:0)

V nedeljo 26. maja je Rudar odigral drugo kolo kvalifikacijskih tekem v okviru Ljubljanske nogometne podzveze za »Domžale«. V tem srečanju je odločala taktika in obe točki sta ostali v Domžalah.

S tekmo so začeli rudarji, ki so se pa že po nekaj minutah umaknili v obrambo in skušali obdržati neodločen rezultat. Močno travnato igrišče je dalo prednost domačim, ki so bolj napadali, da so bili gostje pred svojimi vrati zaradi spolzkosti tal nesigurni. Domačini so začeli igrati z boljso tehniko in z lepimi kombinacijami preko kril ogrožali Rudarjeva vrata. Že v 3. minuti je Križman lepo ubranil 11-metrovko. Rudarji so igrali samo s tremi igralci v napadu, da jih je obramba »Domžal« razbila že pred kazenskim prostorom. Izgledalo je, da gostje razbijejo in ne zbrano zaustavljajo nasprotnikove prodore. Ob koncu prvega polčasa, ko je bilo stanje 2:0 za Domžale, so rudarji mislili še povečati obrambo, kar pa je položaj poslabšalo. Kljub vodstvu »Domžal« s 3:0 v začetku drugega polčasa Rudarjevo moštvo ni izgubilo morale in kmalu nato je Taslaman realiziral 11-metrovko za goste. Rudar je začel napadati šele zadnjih 15 minut, ko je Domžalanom popustila kondicija in v 88. min. je Taslaman

dosegel drugi gol. Če bi se tekma nadaljevala še nekaj minut, bi se rezultat verjetno spremenil v korist gostov. Rudarjev napad s tremi igralci ni bil učinkovit. — Planinc je zamudil več priložnosti za gole; pa še poškodba Koleta je na goste vplivala. Najboljšo priložnost je imel Rudar v zadnji minuti, ko bi Ahac lahko osvojil eno točko.

Moštvi sta igrali disciplinirano. Rudar je igral nepremišljeno in obrambni sistem se zaradi močnih tal ni obnesel, zato je bil nasprotnik večinoma v premoči. Pokazalo se je, da je najsigurnejša obramba napad, zato je zmagal tisti, ki je več napadal. Čudno se nam zdi, da rudarji niso igrali ofenzivno kot navadno in so z obrambnim sistemom priznali nasprotnikovo premoč. Od gostov je igral najboljši Lavrih, ki je brez napak čistil teren pred svojimi vrati. Dobro je branil tudi Križman. Opaziti je bilo, da daje sodnik več prednosti domačemu moštvu. Drugače je sodil sodnik Janežič dobro. Rezultat tekme je realen.

LESTVICA

Svoboda Lj.	2	1	1	0	4:3	3
Rudar	2	1	0	1	4:4	2
Domžale	2	1	0	1	4:4	2
Poštari Lj.	2	0	1	1	3:4	1

Strelci so tekmovali

Preteklo nedeljo je bilo v Kočevju v okviru praznika Dneva mladosti strelsko tekmovanje z zračno puško med strelskimi družinami občine Kočevje. Zaradi slabega vremena je bilo tekmovanje na zimskem strelišču.

Tekmovali so štiri moške ekipe, ki so imele po pet članov. Tekmovalje je bilo zanimivo in proti koncu zelo razburljivo; favorita tekmovalja sta bila Strelska družina Kočevje in Strelska družina »Zidar«, kar se je pokazalo tudi pri končnem seštevku rezultatov, ko sta bili obe ekipe popolnoma izenačeni.

Rezultati:

1. ekipa »Zidarja« (od 1500 možnih krogov) — 1279 krogov,

2. ekipa Strelske družine Kočevje 1276 krogov,

3. ekipa SD »Jože Šeško« 1153 krogov,

4. ekipa SD Rudnik-Šalka vas 1189 krogov.

Zmagovalna ekipa je prejela lep prehodni pokal Dneva mladosti.

Med posamezniki so dosegli najboljše rezultate člani Strelske družine Kočevje mesto, ki so zavzeli prvi dve mesti, in sicer:

Planinc Vlado (SD Kočevje) 265 krogov,

Zupančič Jože (SD Koč.) 264 krogov,

Vidic Srečko (SD Zidar) 260 krogov,

Hren Jernej (SD Kočevje) 258 krogov (od 300 možnih).

Organizacija tekmovalja ter sam potek tekmovalja, sta bila zadovoljiva. Prav bi bilo, da bi se tekmovalja udeležili tudi strelci iz Stare cerkve.

KULTURNE-VESTI

Obletnica smrti dr. Ivana Prijatelja

Vas Vinice leži na hribčku ob glavni cesti Sodražica—Zlebič. V tej vasi se je leta 1875 rodil naš veliki slavistični učitelj, literarni zgodovinar in esejist dr. Ivan Prijatelj. Umrli je 23. maja 1935. Na rojstni hiši dr. Prijatelja je lepa spominska plošča. Tudi kulturno umetniško društvo v teh krajih nosi njegovo ime.

Mlademu Ivanu je oče najprej namenil, da bo krošnjari. Šele na prigovarjanje sorodnikov ga je dal v šolo. Ko je končal v Ljubljani gimnazijo je šel na Dunaj študirati medicino, a je kmalu prestopil na slavistiko. Veliko je potoval po Italiji, Poljskem, Rusiji, Nemčiji in Franciji. Leta 1905 je vstopil v službo v dvorni dunajski knjižnici in ostal tam do leta 1919. Ves ta čas je pridno študiral slovensko in slovansko slovstvo in čakal stolice na domači univerzi. Med prvimi je bil imenovan za rednega profesorja na Univerzi v Ljubljani. Z velikim elanom je začel svoje delo. Ko so ga kmalu zagrenile politične razmere, se je omejil samo na akademsko delo. Zadnja leta življenja se je popolnoma umaknil iz javnosti. Pri Polhovem Gradcu je imel hišico in vrt, kjer se je najraje mudil. Umrli je v Ljubljani, pokopan pa je na Viču.

Prijatelj je bil velik umetnik in znanstvenik in je znal s pesniškim zanosom govoriti o naši in tuji slovstveni preteklosti. V mladosti se je ukvarjal z leposlovjem, kmalu pa je začel pisati kritične in slovstvene razprave.

Prijatelj je nameraval izdati tudi zbrana dela slovenskih klasikov, opremljena z uvodi in opombami. V to delo je vložil veliko ljubezni in truda. Izdal je pet zvezkov Jurčiča, Tavčarja v celoti (6 zvezkov), mimo tega pa je napisal imenitna uvoda v Stritarjeve in Askerčeve pesmi. Prijatelj je znan tudi kot prevajalec: največ je prevajal iz ruščine in sicer dela Puškina, Čehova, Gogolja, Turgenjeva itd.

Velika dela dr. Ivana Prijatelja ne bodo nikoli izgubila umetniške moči. Številni Prijateljevi eseji bodo obdržali čar lepote, pa če kdaj znanost kaj doda ali odvzame.

Dr. Ivan Prijatelj

KAJ DELA »SVOBODA« V STARI CERKVI?

Čudimo se, zakaj v pretekli sezoni DPD »Svoboda« v Stari cerkvi ni uprizorilo niti ene dramske predstave. »Svoboda« bi se morala v večji meri zavedati svojega poslanstva in delo razgibati. Pohvaliti pa je treba nekatera sosednja društva, ki so gostovala v Stari cerkvi, med njimi je z uspehom gostovala »Svoboda« iz Dolenje vasi. Tudi KUD iz Ljavidla je prijetno presenetilo s svojim gostovanjem. Pohvaliti je treba tudi gostovanje dramske skupine iz Poloma. Menimo, da bi bilo prav, da se tudi »Svoboda« v Stari cerkvi okorajši in naštetura kako primeren delo. Prebivalci tega kraja to upravičeno pričakujejo.

SAH

20. maja je bilo v Kočevju okrajno ekipno šahovsko prvenstvo pionirjev. Tekmovalja se je udeležilo osem ekip in sicer: gimnazija Kočevje, osnovna šola Kočevje, osnovna šola Dolenja vas, gimnazija Fara ter osnovna šola Struge.

V tekmovalju starejših pionirjev je zmagala ekipa gimnazije Fara z 8 točkami pred gimnazijo Kočevje s 6 točkami. Pionirji iz Dolenje vasi so dosegli 4 točke, pionirji osnovne šole Kočevje pa niso dosegli nič točk. Ker pa so bili pionirji iz Fara starejši nad 14 let, so tekmovali izven konkurenice in zato se je plaširala za republiko tekmovalje ekipa gimnazije Kočevje. Prav tako gredo na republiko prvenstvo mlajši pionirji in pionirke osnovne šole Kočevje, ker niso imeli tekmeča in so postali prvaki brez borbe.

V skupini starejših pionirk bodo tekmovali v Ljubljani šahistke iz Strug.

Ob koncu je provokativni Mohar iz Fara odigral simultanko proti 21 pionirjem. Dobil je 19 partij, eno izgubil, eno pa remiziral. Partijo je dobil žagar, remiziral pa Kapš.

Prvi nastop na obnovljenem rudniškem „Svobode“

Potem, ko smo bil priče marijvega dela pri obnovi kulturnega doma Svobode v Šalki vasi, potem, ko so nzs resnično prijetno presenetili okusno urejena okolica doma in ureditve letnega kina za praznik dela 1. maja, da ta kotiček našega mesta predstavlja sedaj resnično lepo, arhitektonsko in za oko prijetno zaokroženo celoto, bomo v petek, dne 7. junija priče novi predstavi na odru tega doma, ki bo zažarel v luči reflektorjev. Naši igralci in igralki bodo nastopili z odskrim delom, katerega so poizkuševali študirali v raznih prostorih rudnika že več mesecev.

Delavci in delavke rudniškega kolektiva se nam bodo skupno s svojimi tovariši iz Tekstilane in našo delovno inteligenco iz mesta predstavili z veseloligro Ladislava Federja: »Uspavanka«. Marsikakšno pripombo bi lahko dali na račun dela samega, verjetno še vedno na račun samih izvajalcev, toda dejstvo je, da bo uprizoritev dokaz trdega, večmesečnega truda dela tovarišev in tovarišic, ki po trudopolni dnevi zaposlitvi iz ljubezni do gledališkega ustvarjanja žrtvujejo svoj prosti čas za plemenito ustvarjalno delo na odrskih deskah.

Otvoritvena predstava na obnovljenem in na novo opremljenem odru bo praznik rudniškega kolektiva, a prav tako naj bo to praznik vseh delovnih ljudi našega rudarskega in partizanskega mesta. Polna dvorana pa naj bo našim poizkuševalnim delavcem in delavkam

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 1. junija od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure v Kočevju trgovina »Specerija« Kočevje, v Ribnici pa trgovina z mešanim blagom KZ Ribnica.

V soboto 8. junija ob istem času v Kočevju trgovina »Hrana« Kočevje, v Ribnici pa trgovina z mešanim blagom Ribnica.

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našega ljubelega moža, nadvse skrbnega očeta in dedka

MAKSA TRAMPUZA

in mu darovali vence in cvetje, se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala vsem njegovim zvestim prijateljem, ki so ga ves čas njegove težke bolezni obiskovali in ga tolažili, nam pa lajšali težko bol, ter medicinski sestrji Jožici za njeno izredno požrtvovalnost. Še enkrat, najlepša hvala!

Zena Marja, otroci z družinami

Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a. Telef. 3-89. Tek. račun pri podružnici NB Kočevje št. 617-T-388. — Letna naročnina znaša 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 800 din. Poštnina plačana v gotovini. Rokopisi se ne vračajo. Tiska tiskarna »Urška« Kočevje

Nov vozni red na železnici

Opolnoči v noči od 1. na 2. junij se uveljavi na vseh progah Jugoslovanskih železnic nov vozni red. Na kočevski progi bo vozni red tale:

Odhodi mešanih vlakov iz Kočevja	3.43	10.22	15.20	18.08
Prihodi v Ljubljano	6.30	12.58	18.00	20.48
Prihodi v Grosuplje	5.35	12.16	17.20	20.03
Odhod iz Grosuplja za Novo mesto	5.45	14.19	—	20.08
Odhod mešanih vlakov iz Ljubljane	4.40	11.40	14.45	19.00
Prihodi v Kočevje	7.43	14.30	17.28	22.10
Prihodi iz Novega mesta v Grosuplje	5.18	—	14.59	19.46
Odhod iz Grosuplja za Kočevje	5.37	12.24	15.25	20.05
Odhod delavskega vlaka z Vel. Lašč	5.06	—	—	—
Prihodi v Kočevje	6.41	—	—	—
Odhod dijaškega vlaka iz Kočevja	13.10	—	—	—
Prihodi v Velike Lašče	14.40	—	—	—

Navedena vlaka vozita samo ob delavnikih.

O B J A V E

KINO

JADRAN, Kočevje: od 31. maja do 2. junija ameriški film »Klic divjine«, 5. in 6. junija ameriški film »Maščevalci«, 7. in 8. junija jugoslovanski film »Dekle in mčšci«.

»SVOBODA« Rudnik: 1. in 2. junija ameriški film »Na razpotju«, 8. in 9. junija ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

OSILNICA: 2. junija jugoslovanski film »Vesna«, 9. junija ameriški barvni film »Dolina nasilja«.

SODRAŽICA: 1. in 2. junija ameriški barvni film »Pogunjen kot Lassie«, 8. in 9. junija angleški film »Hobson v širipcih«.

LOŠKI POTOK: 1. in 2. junija angleški film »Služnostni profesor«, 8. in 9. junija madžarski film »Se živijo«.

KOČEVSKA REKA: 1. in 2. junija ameriški film »Kapetan Carey«, 5. junija jugoslovanski film »Dokumenti nekega življenja«, 8. in 9. junija ameriški film »Titanik«.

O B V E S T I L A

KOČEVJE

Poročila sta se: Urh Leon, krojaški mojster iz Kočevja, Roška c. 8, star 27 let in Murovec Veronika, telefonistka iz Kočevja, Roška c. 11, stara 21 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Rodila je Vavpotič Katarina, delavka iz Slovenske vasi 37 pri Stari cerkvi — deklico Jožico.

Srečni mamici čestitamo! Umrli je Logar Janez, delavec iz Črnega potoka 17, star 82 let.

PREDGRAD

Umrli sta Kump roj. Lovrenčič Franciška, kmetovalka iz Starega trga ob Kolpi, stara 66 let in Sutej roj. Movrin Franciška, gospodinja iz Dolenje Podgore 5, stara 62 let.

LOŠKI POTOK

Poročila sta se: Knasv Janez, zidar iz Hriba 36, star 26 let in Knasv Marija, kmetovalka iz Hriba 68, stara 26 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Rodile sta: Lavrič Ivana, gospodinja iz Travnika 84 — dečka Janika in Primšek Pavla, gospodinja iz Hriba 87 — dečka Milana.

Srečnima mamicama čestitamo!

VELIKE LAŠČE

Poročila sta se: Ahčič Franc, kmetovalec iz Gor. Retij, star 28 let in Prahaj Marija, kmetovalka iz Ponikev, stara 26 let.

Srečnima zakoncema čestitamo!

VELIKE LAŠČE: 1. in 2. junija ameriški film »Beneški tate«, 8. in 9. junija angleški film »Melba«.

RIBNICA: 1. in 2. junija francoski barvni film »Ali Baba in 40 razbojnikov«, 8. in 9. junija ameriški film »Prelomnica«.

PREDGRAD: 1. in 2. junija francoski film »Vsi smo morilci«.

DOBREPOLJE: 1. in 2. junija jugoslovanski film »Ešalon dr. M«, 8. in 9. junija ameriški film »Pečat preteklosti«, 9. junija ob 10. uri dopolne bo mladinska predstava dokumentarnega filma »Pod Rdečim morjem«.

POTUJOČI KINO KOČEVJE: 1. junija ob 20. uri v Ortnoku ameriški film »Preobrate«, isti film bodo predvajali 2. junija ob 14.30 v Stari cerkvi, 2. junija ob 17. uri v Dolenji vasi, 2. junija ob 20. uri v Grčaricah, 3. junija ob 20. uri v Koprivniku, 4. junija ob 20. uri v Banja loki, 5. junija ob 20. uri v Štalcarjih, 6. junija ob 20. uri v Dolgi vasi in 7. junija ob 20. uri v Mozlju.

DOLENJA VAS

Rodila je Hočevar Ana, gospodinja iz Rakitnice 24 — dečka Janca.

Srečni mamici čestitamo!

DOBREPOLJE

Rodila je Hočevar Marija, gospodinja iz Male vasi 19 — dečka Jožeta.

Srečni mamici čestitamo!

Umrli sta: Mesojedec Anton, preužitkar iz Bruhanje vasi 3, star 89 let in Križman Karolina, kmečka delavka iz Podtabra 18, stara 66 let.

RIBNICA

Poročila sta se: Rus Jože, delavec iz Nemške vasi 33, star 25 let in Ambrožič Marija, gospodinja pomočnica iz Hrovače 55, stara 28 let.

Srečnima zakoncema čestitamo! Rodili sta: Primšar Ivana, gospodinja iz Ribnice 231 — hčerko Lidijo in Škufca Antonija, gospodinja iz Ribnice 261 — hčerko Dragico.

Srečnima mamicama čestitamo! Umrli so: Zbačnik Jože, osebniki iz Nemške vasi 33, star 81 let in Knasv roj. Škrbec Ivana, preužitkarica iz Otavice 31, stara 76 let.

KOČEVSKA REKA

Rodila je Kozina Marija iz Kočevske Reke — dečka Branka.

Srečni mamici čestitamo!

Kmetijska zadruga Predgrad

čestita vsem svojim odjemalcem za občinski praznik 1. junij in jim želi čim večjega uspeha pri dvigu gospodarstva,

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Na praznovanju v Strugah

V nedeljo 19. maja so proslavili v Strugah občinski praznik Dobrepolja. Letos so že tretjič slavili občinski praznik v spomin na veliko partizansko zborovanje v Tisovcu, ki je bilo 17. maja 1942.

V počastitev praznika so postavili v Strugah več visokih mlajev. Organizacija proslave je bila v dobrih rokah. 19. maja je bila v Strugah slavnostna seja ObLO Dobrepolje v istem prostoru, v katerem je imel prvo sejo Rajski odbor pred petnajstimi leti. Na seji so bili navzoči med drugimi: prvoborec Nose Jože Špan, Alojz Blažič, predsednik OLO Janez Pirnat, tajnik OLO Peter Šobar in drugi. Po končani seji so šli na pokopališče, kjer je bila pred grobovi padlih borcev žalna svečanost.

Popoldan je bil na šolskem vrtnu

DOPISNIKOM IN SODELAVCEM

Prosimo dopisnike in ostale sodelavce, da nam redno poročajo o vseh važnejših dogodkih.

Pisma pošljite na naslov uredništva — poštni predal 39, telefonska poročila pa na št. 3-89 Kočevje.

Izbira poklica v Loškem potoku

Konec šolskega leta se hitro približuje. Za marsikoga se pojavi vprašanje: »Kam sedaj?« Težko se je odločiti za bodočo življenje.

17. maja je prišel v šolo v Loški potok profesor, ki vodi poklicno posvetovalnico v Kočevju. V razredu smo se zbrali vsi, ki bomo letos končali osnovno šolo. Tov. profesor nam je govoril o važnosti poklica, kateri poklic si lahko izberemo, kaj je potrebno za ta ali oni poklic itd. Dobro uro in pol nam je govoril in nam marsikaj povedal. Potem je govoril še z našimi starši.

V Loškem potoku imamo precej težav z bodočimi poklici, ker je tu

precej kulturni spored, nato pa gasilska parada in vaje. Oboje je lepo uspelo. Za svečanim delom proslave je sledil vesel del — ljudsko rajanje.

Proslava občinskega praznika v Strugah je za nami. Stručanci so ponosni, da je praznovanje v njihovem kraju tako lepo uspelo.

Lepa svečanost v Ribnici

26. maja je bila v Ribnici pred poslopjem nižje gimnazije žalna svečanost. Tega dne so na gimnaziji odkrili spominsko ploščo 43 padlim dijakom bivše meščanske šole. Ti dijaki so padli med vojno kot borci ali pa so umrli v različnih taboriščih. Spominska plošča je lesena, izdelal pa jo je vzgojitelj in učitelj padlih dijakov Janko Trošt. Bivši ravnatelj Trošt je posvetil nekaj besed spomenu na te svoje padle fante in dekleta. Za njim je govoril bivši sošolec te mlade, medvojne šolske generacije. Ploščo pa je po krajšem nagovoru odkril rojak in prvoborec, ljudski poslanec Matija Maležič.

PODPRESKA

Tudi v Podpreski pri Dragi nameravajo zgraditi obrat za predelavo eteričnih olj. Načrte imajo že odobrene in računajo, da bodo začeli z gradnjo v septembru tega leta. V dragarskem koncu imajo veliko surovin — smrečja, ki je doslej propadalo. Novi eterični obrat bo velikega pomena, ker bodo kmetovalci lahko vnovčili vse smrečje.

Na žalni svečanosti so bili zbrani poleg staršev padlih tudi njihovi prijatelji in tovariši, nekdanji učitelji in vzgojitelji in drugi. Spomin na mlade junake bo ostal vedno živ.

Po vaseh Poljanske doline

POZEBA V POLJANSKI DOLINI

V Poljanski dolini je letos sadje zelo lepo cvetelo. Prišel pa je sneg, ki je napravil veliko škodo na drevju, za snegom pa je še pozeba zelo prizadejala gornji del Poljanske doline. Zaradi pozebe so sadovnjaki in vinogradi precej uničeni. V dolnjem delu Poljanske doline pozeba ni napravila tolikšne škode.

MEDVED V DOLNI PODGORI

Pavle Frice iz Dolnje Podgore je pred kratkim na paši izgubil vola. Šel je v iskanje v Čisto Drago. S seboj je vzel psa. Tu sta našli medveda, ki je bil tako razdražen, da se je hotel lotiti celo psa. Oba sta jo kar v največji naglici ucvrla domov.

V Dobrepolju pred 15. leti

OB SPOMINU NA VELIKE DNI

Bila je lepa majska nedelja 17. maja 1942. leta. Na izmučeno zemljo je sijalo sonce. Drevje je bilo vse v zelenju in cvetju. Ta dan je bil zgodovinskega pomena za Dobrepoljsko dolino. Razglašena je bila prva ljudska oblast na osvobojenem ozemlju, ki se je razprostiralo po Kočevski, Ribniški dolini in Suhi krajini. Tega dne so bili izdani tudi prvi odloki ljudske oblasti za vzdrževanje reda in miru. Vse to je bilo izvršeno v zgodnjih dopoldanskih urah. Za 11. uro dopoldan je bil napovedan velik miting. Z avtomobilom so se pripeljali prvaki osvobodilnega boja: Leskovšek, Fajfar, Bebler in drugi člani Glavnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije, ki so se prav tiste dni umaknili iz okupirane Ljubljane na osvobodeno ozemlje v Tisovcu. Na mitingu je vse tako lepo potekalo, da nikakor nismo mogli

doumeti vsega, kar se je dogajalo v svetu. Po končanih govorih je partizanski pevski zbor nastopil s pesmimi partizanskega pesnika Mateja Bora.

Istega dne je bilo zjutraj tudi zborovanje vojnih obveznikov po partizanskih enotah. Glavno zborovanje je bilo v štabu bataljona v Kampiljah. Partizanske enote so se pripravljale na napad fašističnih postojank na železniški postaji Dobrepolje in pri Sv. Antonu nad Zdensko vasjo.

Terenski odbori so bili tedaj izvoljeni že po vseh vaseh. 17. maja 1942 je bil osnovan rajonski odbor za področje dobrepoljske občine. Mnogi od članov rajonskega odbora so kasneje postali žrtve belogardistov in okupatorjev.

Osvobodeno ozemlje obstajalo vse do znane roške ofenzive leta 1942. Fašisti so bili ves čas priklenjeni v svojih postojankah in miru niso imeli nikdar. Partizanske enote so jih napadale ob vsakem času — podnevi in ponoči.

Postala sem članica Zveze komunistov

Nevsakdanji je bil letošnji 12. maj, ko sem bila povabljena na sestanek osnovne organizacije Zveze komunistov.

Sestanek se je pričel zelo skrivnostno zame. Otvoritev sestanka, dnevi red... Sprejem novih članov v ZK. Med njimi tudi moje ime. Čutila sem, da se dvigam, dvigam nekam visoko nad vse. Kako lep je ta občutek. Torej sem sprejeta med članstvo osnovne organizacije ZK. »Ali sem to zaslužila, ali sem vredna, da postanem članica te plemenite organizacije?« sem se vprašala. Da bi se tako trezni možje zmotili, to pač ni mogoče. Tovariši so v grobih potezah označili dolžnosti in naloge komunistu, na drugem sestanku pa naj bi skupno s starimi člani preštudirali statut ZKJ.

Nato je sledila potrditev z obeh strani. Člani so izjavili, da nas sprejmejo, mi pa, da hočemo postati člani in zavedni komunisti. »Novo sprejeti člani naj čutijo, da je današnji dan za neke veliki, med nami pa naj se počutijo kot med brati,« je rekel neki starejši član. In res, 12. maja 1957 ne bom pozabila, saj se mi je na ta dan izpolnila želja, ki se mi je resno vznemirila na mladinskem seminarju letos. Iskreno bi želela, da bi tudi druge osnovne organizacije v našem kraju sprejele v svoje vrste mlade komuniste, saj bi se s tem razgibalo tudi mladinsko delo samo.

Mladinka



»KDO JE KDO« V JUGOSLAVIJI

Združenje novinarjev Srbije pripravlja izdajo publikacije z imenom »Kdo je kdo«. Omenjena knjiga bo zelo zanimiva. V tej knjigi bo približno šest tisoč biografij ljudi, ki so se proslavili s svojim delom v političnem, gospodarskem, kulturnem in družbenem življenju.

roma ovira za dokončno ureditev elektrifikacije. Ob koncu pravi: »Zakaj tako dolgo zavičevanje? Zakaj se ne premakne zadeva z mrtve točke?«

ZAHVALA SODRAŽICE

Sodražica je praznovala 25. maja veliko delovno zmago. Tega dne so bile izročene svojemu namenu lesno-galanterijske delavnice. Sredstva za to gradnjo so bila iz sklada pomoči Primorski, Kočevski in Dolenjski ter deloma iz sredstev občinskega investicijskega sklada.

Gradnja delavnice je trajala dve leti. Več kot dve leti pa so trajale priprave.

Velike zasluge za zgraditev delavnice ima predvsem Okrajni ljudski odbor Kočevje v celoti, ljudski poslanec Matija Maležič, podpredsednik OLO Kočevje Jože Košir, delovni kolektiv podjetja in vsi, ki so pri gradnji kakor koli sodelovali.

Delovni kolektiv Zadrúžnega podjetja »Lesna galanterija« Sodražica in prebivalstvo občine se vsem za pomoč pri obnovi in gradnji novih objektov na področju občine iskreno zahvaljuje.

Sodražani

SOBOSLIKARJI IN PLESKARJI POZOR!

Sprejemamo večje število dobrih soboslikarjev in pleskarjev. Plača po akordu, služba stalna.

Javite se pisмено ali osebno na »Slikar« Kočevje, »Samski blok«. Uprava

Ohranimo si svežino in mladost

Tudi človeški organizem se sčasoma izrabljuje, delovanje posameznih organov oslabi. Z leti se na obrazu pojavijo gube, koža nima več nekdanje mladostne svežine, pa tudi dihanje in kroženje krvi po telesu izgubljata prejšnjo intenziteto. V tkivu se postopoma nabirajo ostanki presnavljanja, obnova izrabljenih elementov organizma je vse počasnejša in skromnejša. Tudi duševne funkcije, spomin, volja do dela, življenjska radost itd. začnejo z leti popuščati. Vse to skupaj je znak starosti. Vendar znanstveniki trdijo, da taki pojavi niso nujni in da jih, četudi so že nastopili, še lahko preprečimo.

Mladost torej lahko ohranimo. To dosežemo z neprestanim bojem za duševno in telesno živahnost z zanimanjem za vse, kar se okoli nas dogaja. Predvsem moramo paziti na redno in pravilno prebavo ter normalno delovanje ledvic, ki jih ne smemo preobremenjevati z močno začinjenimi jedmi, konzerviranim mesom, ribami ipd. Ledvicam bomo olajšali delo, če bomo tudi čistoči kože posvečali čimveč pozornosti, ker je koža nadvse važna

organ za izločanje škodljivih produktov presnavljanja.

Telesna čistoča, gibanje na svežem zraku, redna vsakodnevna gimnastika, pogosto kopanje, to so torej najidealnejša in najuspešnejša sredstva za ohranitev mladosti. Velikega pomena je zlasti pravilno globoko dihanje, za kar so potrebne dihalne vaje. Z večanjem volje, čitanjem lepih knjig, obiskovanjem kulturnih prireditvev itd. pa bomo obdržali svojo intelektualno svežino. Za počitek organizma in obnavljanje njegovih moči pa je eden najvažnejših čimteljev redno in zadostno spanje. Izogibajmo pa se preprogovitih razburjanj, ki škodujejo našemu živčnemu sistemu. Vedno in povsod nas bodo veselili, če bomo znali življenjske težave prenašati z dobro voljo in smehom na ustnicah.

Žene, ki se bodo držale omenjenih nasvetov, bodo prav gotovo ohranile oziroma obnovile mladost. Znanost je dokazala in narava potrdira, da niti mladost niti starost nista odvisni od števila let. Izvor mladosti je namreč v nas samih in tega se moramo vedno zavedati.



Mladina ob Kolpi pleše

Vajenci se zahvaljujemo

V našem domu je pestro in veselo. Stanovanje imamo dobro, pa tudi hrano. Vsi prostori v domu so lepo urejeni. Za vse to se moramo zahvaliti upravniku doma, tov. Reparju.

O gojenih doma je bilo že precej govorice, tudi slabih. Med drugim so govorili, da nekateri gojenci popivajo, kar pa ni res. Res je sicer med nami nekaj posameznikov, ki z nepravilnim vedenjem kvarijo ugled nas vseh v domu, vendar jih je na srečo malo.

Skoro vsi smo vključeni v razna društva, tako da nam po končanem delu ni dolgočas in zato prosti čas koristno izrabimo. V domu je precej vajencev, katerim so očetje padli v NOV. Čeprav nera-

di, vendar moramo povedati, da nekateri teh gojencev premalo cenijo žrtve svojih očetov in niso ravno za zgled vsem ostalim v domu pri učenju in lepem vedenju, kar bi morali biti.

Tisti, ki smo prejeli pomoč od Zveze borcev se tukaj najlepše zahvaljujemo za njihovo skrb za nas. Ob koncu šolskega leta pa jim bomo pokazali, kaj smo se naučili.

Ob koncu se še enkrat zahvalimo tov. Reparju za ves njegov trud in skrb, ki jo ima z nami. Pozdravljamo tudi naše starše in jim obljublamo, da se bomo učili; njim v veselje, sebi pa v korist.

Kolektiv vajencev Vajeniškega doma Kočevje

PRIREDIL B. MLAKAR

ZGODBA

Z DIVJEGA SEVERA

NARISAL C. OBLAK



1
Tuji, skrivnostni šepeti polarne noči so drhteli v zraku. Zemlja je bila pokrita z drobnim suhim snegom, čigar vsaka zvezdica je bila kakor sladkorni kristalček. Bilo je šestdeset stopinj pod ničlo.
Na golem grebenu ledene gore, ki je kraljevala nad to pokrajino, je sedel Blisk in se pozorno razgledoval po svojem svetu. Bila je Bliskova tretja zima, njegova tretja dolga polarna noč. Ves svet okrog njega je bil kakor temna votlina brez sonca ali meseca.

2
Glasni lajež malih belih lisic ga je predramil, da je planil pokonci in divje zarenčal. Blisk je sovržal te lisice, sovržal jih je bolj kot vse drugo na svetu. Hotel bi jih prisiliti k molku, raztrgal bi jih na kosce, toda spretno so se mu izogibale in si niso pustile blizu. To je vedel iz izkušnje.
Tako zravnal je bil Blisk krasna žival. Med Keowatinom in Velikim Medvedjim jezerom ni bilo mnogo volkov, ki bi se mogli meriti z njim po velikosti in moči.

3
Dovolj je že počival. V njem se je zopet oglasila kri njegovega prednika, psa Velikega Danka, ki je pred dvajsetimi leti zašel med volkove. Dvajset let so bili njegovi predniki volkovi, divji in krvoločni, utrjeni v nenehni boju za obstanek, toda pasja kri je prehajala iz roda v rod in se zopet oglasila v Blisku.
Pognal se je na pot proti jugu. Po nekaj urah dirjanja se je ustavil, vlegel v sneg in pričel opazovati razsvetljeno okno kočje ljudi.

4
V koči, ob robu razpoke, ki se je odpirala v ledu, sta živela dva belca, člana konjeniškega severozapadne policije. Desetnik O'Connor je pravkar pripravil poročilo o volkovih, ki naj bi ga vladni sel odnesel v trdnjavo, šeststo milij proti jugu. Sedem mesecev sta že vztrajala na tem skrajnem koncu zemlje, civilizacija je bila za njiju zelo dalečja stvar, živela sta tukaj, da bi branila zakon. Takrat je zaslišal Bliskovo tuljenje. Zgrabil je za puško in planil skozi vrata.